

WARTOŚCIOWANIE A EDUKACJA POLONISTYCZNA

UNIVERSITAS

Podjęte w kolejnym tomie z serii „Edukacja nauczycielska polonisty” zagadnienia wpisują się w nurt refleksji na temat odpowiedzialności nauczyciela przygotowującego młodych ludzi do wyboru wartości. Zamieszczone w książce teksty metodyków, psychologów i znawców literatury są dowodem poszukiwań odpowiedzi na pytania, w jakim kierunku zmienia się kanon lekturowy; w jakim stopniu edukacja polonistyczna ma wpływ na kształtowanie się świata wartości uczniów i jak przywrócić wiarę poloniście, że wychowywanie młodych ludzi przez literaturę i dla literatury wciąż ma sens. Problematyka tomu obejmuje etykę odbioru dzieła, poszukiwanie prawdy tekstu, kształcenie umiejętności wartościowania, aspekty aksjologiczne kształcenia językowego i wartościowanie pracy ucznia.

cena 38,00 zł

ISBN 97883-242-0993-4

9 788324 209934

www.universitas.com.pl

SPIS TREŚCI

WSTĘP

- **Uwierzyć w potęgę wartości** [Anna Janus-Sitarz] 11

ZMIANY WARTOŚCIOWANIA LITERATURY

- **O wartościowaniu literatury w szkole – spontanicznym i refleksyjnym** [Stanisław Bortnowski] 21

[Punkt wyjścia – gęby profesorów Pimki i Bladaczki; Uczniowie wartościują ostro; Pisarze i krytycy także obrażają pisarzy (i wielbią ich); Punkt dojścia – od stoimy się!]

- **Stażność i zmiana – o kłopotach z wartościowaniem szkolnej lektury w dobie płynnej nowoczesności** [Marta Rusek] . . . 41

[1. Tłumaczenie się z tytułu: Niezmienne pytania; Wartościowanie w czasach płynnej nowoczesności i metakultury; Kryteria wartościowania; 2. Paradoksy kanonu: Kanon szkolny wśród innych kanonów; Od Mickiewicza do Nałkowskiej. Centrum kanonu i sfera wymiany; Zamknięta lista i wielcy nieobecni; Kanon szkolny i kanon osobisty. Refleksje końcowe; 3. Od Arbitralności do Zainteresowania. O wolności rekomendacji i wielości kulturowych rozpoznai; 4. Literatura zamieszkała w pustce? O akcie czytania]

- **Odpowiedź na ankietę: Pisarze polscy XX wieku – przecenieni, niedocenieni** [Wojciech Ligeża; Stanisław Gawliński; Agnieszka Fulińska; Maciej Urbanowski; Krzysztof Biedrzycki] 66

ETYKA ODBIORU DZIEŁA W EDUKACJI POLONISTYCZNEJ

- **Wartościowanie świata i literatury przez gimnazjalistów (refleksje polonistki)** [Wioletta Stachura] 87

[Zmiany w postawach uczniów; Klęska lektury]

- **Nauczanie literatury w „czasie marnym”, czyli jak kształcić wrażliwość aksjologiczną wobec tekstu kultury** [Anna Janus-Sitarz] 92

[Wrażliwi – niewrażliwi?; Nauczanie literatury w „czasie marnym”; „Zdążyć przed Panem Bogiem” – to też moja historia; Ku aksjologii wrażliwości; O lekturach stawiających pytania; Nie pozostać głodnym w bibliotece Babel, czyli nowa literatura w nowej rzeczywistości]

- **Ku etyce odczytania tekstu. Wartość. Literatura. Dialog** [Anna Włodarczyk] 117

[Postmodernizm: projekt etyki współczesnej; Nauczyciel i uczeń na drodze do etyki odczytania tekstu; „Zwrot etyczny” w interpretacji tekstu literackiego; „Malowany ptak” Jerzego Kosińskiego – próba wartościowania; Projekty lekcji z „Malowanym ptakiem” Jerzego Kosińskiego]

WARTOŚCIOWANIE W DZIELE

- **O rozpoznawaniu i urzeczywistnianiu wartości w poezji współczesnej. Pytania o wartości w szkolnej polonistyce** [Anna Pilch] 145

[Wartości fundamentalne; Pytania o wartości; Zobaczyć wartość – zobaczyć nicłość; Ład – cel – sens: miłość do świata (jako wartość); Podpowiedzi lekturowe]

- **Moralność, moralizatorstwo i „moralna iluminacja”** [Joanna Hobot] 160

[Między „sztuką dla sztuki” a moralną iluminacją; „Podła, mała starucha” i „gigantyczny” bohater; Raskolnikow uderza siekierą; Moralność, moralizatorstwo i utłudy demokracji]

- **W poszukiwaniu prawdy tekstu (o próbach nie tylko szkolnych)** [Witold Bobiński] 176

[„Cóż to jest prawda?”; Prawda tekstu w ujęciu korespondencyjnej teorii prawdy; Wariant 1, czyli jaka jest „prawda”, każdy widzi; Wariant 2, czyli „odmiany prawdy” w literaturze; Czy prawdą jest to, co wyinterpretowane?; O interpretacji – pragmatycznie; Pośród prawd tekstu, czyli praktyka szkolnej interpretacji]

- **Wartościowanie poza kontrolą, czyli pamflet na najnowszą sztukę plastyczną** [Stanisław Bortnowski] 202

[Suszarka do butelek jako uniwersum; Klepki parkietowe posypane solą; Inna estetyka, a może poza estetyką?; Kierunki ucieczki; Nadużycia interpretacyjne; Etyka w najwyższej poniewierce]

WARTOŚCIOWANIE W KSZTAŁCENIU JĘZYKOWYM

- **Różne aspekty mówienia o wartościach i wartościowania w ramach kształcenia językowego w szkole** [Jadwiga Kowalikowa] 221

[1. Co sądzi o wartościach młodzież?; 2. Problematyka wartości w kontekście szkolnej edukacji językowej: Osaczenie aksjologiczne edukacji szkolnej; Wartości nazywane, uznawane, praktykowane; Aksjologiczne nasycenie kształcenia językowego; Wartościowanie w edukacji zamurzonej w języku; 3. Praktykowanie wartości w ramach kształcenia językowego: Co dotąd powiedziano o warto-